

Svenska Bilsportförbundet

Konkurrensverket startade 2009 en utredning av om Svenska Bilsportförbundets (SBF) regler avseende lojalitetsplikt för innehavare av tävlingslicens respektive funktionärslicens stred mot konkurrensreglerna. Konkurrensverket ålade i sitt beslut SBF att ändra sina regler så att de inte längre innehöll ett totalförbud för licensinnehavare att anmäla sig till, delta i eller inneha uppdrag vid bilsporttävlingar som inte hade sanktionerats av SBF.

Svenska Bilsportförbundet (SBF)

SBF är ett specialidrottsförbund inom Sveriges Riksidrottsförbund (RF). SBF har till ändamål att främja och administrera bilsporten i Sverige och utfärdar bl.a. regler och beviljar tillstånd att anordna tävlingar. SBF utfärdar även licenser för de som vill tävla och arbeta som funktionärer vid tävlingar som anordnas av motorklubbar som är medlemmar i SBF. SBF hade vid tiden för Konkurrensverkets beslut ca 470 medlemsföreningar som i sin tur hade mer än 100 000 bilsportintresserade medlemmar.

Bestämmelserna i SBF:s ”Gemensamma regler” (G) som Konkurrensverkets utredning fokuserade på hade följande lydelse:

G. 7.1: *”Innehavare av SBF-licens har inte rätt att anmäla sig till eller delta i bilsporttävling som inte sanktionerats av SBF i den mån att deltagandet kan anses straffningsbart enligt RF:s stadgar kap. 14, Förbundsbestraffning.”*

G. 7.2: *”Det är inte tillåtet för innehavare av funktionärslicens, utfärdad av SBF, att inneha uppdrag vid bilsporttävling som inte sanktionerats av SBF, i den mån detta kan vara straffningsbart enligt RF:s stadgar kap. 14, Förbundsbestraffning.”*

Innehavare av SBF-licenser riskerade att drabbas av böter eller att förlora sin licens om de bröt mot dessa regler.

Konkurrensreglerna

Enligt 2 kap. 1 § konkurrenslagen är avtal mellan företag förbjudna om de har till syfte att hindra, begränsa eller snedvrیدا konkurrensen på marknaden på ett märkbart sätt eller om de ger ett sådant resultat. Enligt 1 kap. 6 § konkurrenslagen omfattar förbudet även beslut av en sammanslutning av företag. Konkurrenslagens förbudsregler bygger på EU:s konkurrenslagstiftning där motsvarande förbud mot konkurrensbegränsande avtal finns i artikel 101 EUF-fördraget.

Alla avtal mellan företag som begränsar en eller flera av parternas handlingsfrihet är inte nödvändigtvis förbjudna. Begränsningar som motiveras av legitima syften hänförliga till exempelvis ”idrottens särart” kan anses vara förenliga med konkurrensrätten. Exempelvis följer det av EU-domstolens dom i målet C-519/04 Meca-Medina att regler som har ett i sig legitimt syfte inte får ge upphov till begränsningar som går utöver det som är nödvändigt och proportionerligt för att uppnå syftet med reglerna. Även legitima syften måste således vägas mot intresset av en fungerande konkurrens.

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket fann att medlemsföreningarna i SBF är självständiga organ som bedriver ekonomisk verksamhet när de arrangerar bilsporttävlingar och andra evenemang. De utgör därför företag i konkurrensrättslig mening. Bestämmelserna i G 7.1 och G 7.2 i SBF:s gemensamma regler utgör ett beslut av en sammanslutning av företag. Det innebär att SBF:s regler kunde granskas enligt konkurrensreglerna. De självständiga beslut som SBF:s medlemsföreningar fattar i förhållande till sina medlemmar omfattades däremot inte av Konkurrensverkets utredning.

Konkurrensverket fann att SBF:s bestämmelser om tävlings- och funktionärslicenser i G 7.1 och G 7.2 objektivt sett kunde anses ha ett konkurrensbegränsande syfte. Under alla omständigheter fick reglerna ett konkurrensbegränsande resultat.

Vid bedömningen beaktade Konkurrensverket idrottens särart inom ramen för den analysmetod som EU-domstolen etablerat i Meca-Medina. Konkurrensverket fann att ett antal av de syften som SBF hade anfört för att försvara reglerna, såsom tillhandahållande av idrott åt alla, icke-kommersiell ungdomsverksamhet och anordnade av bilsporttävlingar på ett rättvist, säkert och välordnat sätt, i sig kan vara legitima. De kan därmed i viss utsträckning rättfärdiga en begränsning av konkurrensen. Konkurrensverket fann dock att dessa syften kunde uppnås även om innehavare av SBF-licens i viss utsträckning tilläts delta i eller inneha uppdrag vid evenemang utanför SBF.

Konkurrensverket ålade SBF att ändra sina regler så att de inte medförde oproportionerliga eller alltför långtgående begränsningar för SBF:s licensinnehavare att delta i tävlingar utanför SBF.

Reglerna skulle också ändras så att tävlande eller funktionärer som nekades att delta i en viss tävling utanför SBF skulle ha rätt till en opartisk överprövning av beslutet. Åläggandet förenades med vite.

Marknadsdomstolens beslut

Marknadsdomstolens beslut klargjorde att konkurrenslagens regler kan tillämpas även på idrott som utgör ekonomisk verksamhet, oavsett om verksamheten har ett ideellt syfte eller inte. Marknadsdomstolen fann att SBF:s lojalitetsregler utgjorde ett beslut av en sammanslutning av företag som begränsade konkurrensen på marknaden för anordnande av bilsporttävlingar på ett märkbart sätt. Domstolen ansåg inte att reglerna kunde rättfärdigas med hänsyn till den så kallade principen om idrottens särart eller på något annat sätt och fann därmed att reglerna var otillåtna enligt konkurrenslagen och EUF-fördraget. Marknadsdomstolen ålade SBF att inte tillämpa sina lojalitetsregler.

Marknadsdomstolens beslut kan inte överklagas.

Konkurrensverkets uppföljning

Efter Marknadsdomstolens beslut inkom förfrågningar och klagomål till Konkurrensverket från ett antal aktiva inom bilsporten angående SBF:s regelverk. Under 2013 genomförde Konkurrensverket en utredning av om SBF:s regler var förenliga med Marknadsdomstolens beslut och gällande konkurrensregler. Konkurrensverket kunde konstatera att SBF hade ändrat i sitt regelverk och att det då inte fanns tillräckliga skäl till fortsatt utredning. Konkurrensverket kommer att fortsätta att följa utvecklingen på marknaden.

Dnr 709/2009 (Konkurrensverkets åläggande)

MD 2012:16 (Marknadsdomstolens beslut)

Dnr 166/2013 (Konkurrensverkets uppföljning)

C-519/04 (EU-domstolens dom, Meca-Medina)